

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

на

104. заседание

Сряда, 25 септември 1946 г.

(Открыто в 16 ч. 5 м.)

Председателствувал подпредседателят Георги Трайков. Секретари: Любен Георгиев и Стефан Стефанов.

ЧЕДЪРЖАНИЕ

Съобщения:

Отпуски	1143
Законопроекти	1143
Проектрешение	1143

По дневния ред:

- Законопроекти: 1. За изменение бюджета на Върховното правителство за 1946 бюджетна година. (Първо и второ четене) 1143, 1144
2. За данъка върху общия доход. (Първо четене — предложение на разискванията и приемане) 1144

Говорили: Пеко Таков 1144
Д-р Пенчо Костурков 1145
Иван Харизанов 1145
Йордан Бодуров 1147

Стр.	Стр.
3. За допълнение на чл. 3 от закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия. (Второ четене)	1149
4. За оформяване правата на лица, построили етажи или части от етажи върху чуждо място. (Второ четене)	1149
5. За изменение и допълнение на закона за снабдяването и цените (Първо и второ четене)	1149, 1150
6. За държавно търговско предприятие „Народен магазин“. (Второ четене)	1150
7. За изменение и допълнение на закона за конфискуване на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти. (Второ четене)	1150
Дневен ред за следващото заседание	1151

Председателствующий Георги Трайков: (Здрави) Присъствуват необходимия брой народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отстъпват следните народни представители: Александър Ботев, Анастас Циганчев, Архангел Ламянов, Атанас Драгиев, Билял Дурмазов, Борис п. Христов, Васил Юруков, Васил Павурджиев, Вели Сюлейманов, Владимир Поптомов, д-р Георги Слачев, Георги Тодоров, Георги Босолов, Гьоко Габровски, Димитър Крайчев, Димитър Попов, Динко Тодоров, Желязко Стеванов, Иван Димитров, Иван Каменов, Иван Араудов, Илия Атанасов, Йордан Пекарев, Кирил Клисурски, Константин Крачапов, Крум Кюликов, Кръстю Славов, Малик Калев, Марин Йовев, Младен Карталев, Никола Василев, Петко Кучин, ... Стайнов, Петър Запрянов, Петър Попиванов, Пенчо Шейтанов, Ранчо Кеменчеджиев, Симеон Ковачев, Слиро Трингов, Стамен Попов, Станимир Гърнев, Станчо Чолаков, Стефан Милков, Стефан Крайчев, Стою Неделчев, Титко Черноколов, Тодор Янакиев, Христо Тодоров, Цветан Гаджовски, Цветан Капитанов и Цола Драгойчева).

Председателството е разрешило отпуски на следните г-да народни представители:

Кирил Клисурски — 3 дни, Младен Карталев — 5 дни, Иван Евтимов — 2 дена и Ранчо Кеменчеджиев — 2 дена.

Поискан е отпуск, който следва да се разреши от Народното събрание, от следните г-да народни представители:

Д-р Сергей Мисирков иска 2 дни отпуск по домашни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Симеон Тодоров Ковачев иска 3 дни отпуск. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Петър Тодоров Панайотов иска 5 дни отпуск по служебни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Николай Ив. Калев иска 2 дена отпуск по домашни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Йордан Пекарев иска 4 дни отпуск по болест. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Иван Кирев Янков иска 1 ден отпуск по домашни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Иван Грозев Спасов иска 2 дни отпуск по домашни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Билял Мурадов Дурмазов иска 3 дни отпуск по домашни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Андрей Пенев Денев иска 1 ден отпуск за обществена работа. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Стою Ив. Неделчев иска 4 дни отпуск по служебни причини. Които г-да народни представители са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събрането приема.

Постъпили са следните законопроекти:

От министър-председателя — законопроект за уреждане положението на бившите регенти на България.

От Министерството на финансите — законопроект за даване еднократна помощ на служителите, временно настани лице и на пенсионерите.

От същото министерство — законопроект за допълнение на закона за признаване юридическа личност на комитетите на Отечествения фронт.

От същото министерство — законопроект за извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1946 бюджетна година в размер на 200.000.000 лв.

От същото министерство — законопроект за отсрочка на ануитетните вноски по отпуснатия заем на Дирекцията за водоснабдяване безводния Делиорман, гр. Шумен, и опрощаване лихвите за отсроченото време.

От същото министерство — предложение за одобрение решението на прошетарната комисия, взети в заседанието и на 18 септември 1946 г., протокол № 15.

От Министерството на народното просвещение — законопроект за допълнение на закона за народното просвещение.

От същото министерство — законопроект за изменение и допълнение на членове 68, ачиене втора, 114, 118, 121, 167 и 170 от закона за народното просвещение.

Пристигнаше към точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение бюджета на Върховното правителство за 1946 бюджетна година.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Любен Георгиев (р) (Чете)

“МОТИВИ
към законопроекта за изменение бюджета на Върховното правителство за 1946 бюджетна година

Г-да народни представители! Във връзка с обявяването на страната за народна република се излага да се измени бюджетът на Върховното правителство за 1946 бюджетна година, като остатъц

ците от кредитите по същия бюджет за издръжката на бившия царски двор и регентството и послужат за определяне бюджета на председателството на републиката за до края на настоящата бюджетна година.

За целта е изработен предложението ви за разглеждане законопроект, който моля ви, г-да народни представители, да гласувате.

Гр. София, септември 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ за изменение бюджета на Върховното правителство за 1946 бюджетна година

Член единственный. Към бюджета на Върховното правителство за 1946 бюджетна година се добавя следната

Забележка. Остатъците от кредитите на бюджета на Върховното правителство, глави I и II — царски двор и Регентство — за 1946 бюджетна година от 1 октомври същата година се изразходват за издръжката на председателството на народната република България.

Разпределението на кредитите за личен състав и за веществени разходи става по таблици, одобрени от Министерския съвет.“

Председателствуващ Георги Трайков: Няма записани оратории. Който приема на първо четене законопроекта за изменение бюджета на Върховното правителство за 1946 бюджетна година, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Аз моля Народното събрание да гласува на второ четене, по спешност, същия законопроект.

Председателствуващ Георги Трайков: Г-н министърът на финансите предлага да се гласува, по спешност и на второ четене този законопроект. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да го докладва.

Секретар Любен Георгиев (р): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателствуващ Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Секретар Любен Георгиев (р): (Чете член единствен)

Председателствуващ Георги Трайков: Който приема член единствен, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Пристигваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за данъка върху общия доход, продължение на разискванията.

Има думата народният представител Пеко Таков.

Пеко Таков (р): (От трибуната) Г-да народни представители и представителки! Г-н министърът на финансите ни предлага да обсъдим основно и гласуваме законопроекта за данъка върху общия доход. Този законопроект идва да реши една от основните програмни проблеми на Отечествения фронт. От десетки години нашият народ и партиите на Отечествения фронт се борят за установяване на едно социално справедливо облагане на данъкоплатците. Само Отечественият фронт може да реши един такъв основен проблем на нашето държавно финансово стопанство, свързан тясно с интересите на трудещите се слоеве от нашия народ, на работници, селяни, служащи, занаятчи и други, защото Отечественият фронт е истинска народна власт, защото той в своята политика има пред вид преди всичко интересите на народа.

Малко са въпросите, по които подавляващото мнозинство от нашия народ е било така единодушно и категорично, както по въпроса за данъка върху общия доход, или така наречения прогресивно-подоходен данък. От дълги години във всички свободни събрания на селяните, работниците, служащите, занаятчиите и редица други слоеве от нашия народ този въпрос е стоял на първо място в техните резолюции. Излизането на този законопроект сравнително се забравя, и то главно поради това, че имаше хора, които не с особен интерес се отнасяха към този законопроект, а освен това и самата проблема изискваше едно основно проучване.

Модерната финансова наука, която се занимава с теорията и практиката на държавното финансово стопанство, счита, че издръжката на държавното управление трябва да се покрива от еднакъв данък преди всичко основан на прогресивно-подоходния принцип, и от косвения такъв, наложен върху предмети, които далеч не са от първа необходимост, като всички такива от първа необходимост трябва да се изключат от данъка.

Отечественофронтовското Народно събрание със своя пръв държавен бюджет постави здравото начало на този принцип. Така например за 1945 г. постъпления по бюджета от преки данъци се предвиждаха 6.840.000.000 лв. срещу 11.150.000.000 лв. за 1946 г. — едно значително подобрене по направление на прякото облагане. От косвени данъци за 1945 г. са постъпили 24.646.000.000 лв., а по бюджета за настоящата година се предвижда да постъпят

19.648.000.000 лв. — едно намаление по линията на косвенияте данъци. Въвеждането на прогресивно-подоходния данък за прякото облагане, както и внасянето на единство и яснота в целия ни не-проходим лабиринт от закони за преки данъци са едно сериозно и необходимо условие за цялостното преустройство на приходната част от държавния ни бюджет. Ето един от големите преимущества на замона проекта.

Законопроектът за данъка върху общия доход, изработен на принципа на прогресивната подоходност, коренно се различава и противоставя на цялата досегашна система от закони за преки данъци, която система беше изградена на антисоциалния принцип на пропорционалността, който принцип отрича всяка социална справедливост. В резултат на едно такова пропорционално облагане, издръжката на държавното управление и основните държавни приходи падащи преди всичко върху гърба на трудещите се слоеве на народа, на работници, селяни, служащи, занаятчи и други. Доколко нова малцинство граждани, които получаваха чрез своите професии и стопанска деятелност лъвската част от нашия национален доход, плащаха една съвършено незначителна част от държавните данъци, може да се види от следното.

Един данъкоплатец с доход от 120.000 лв. по досегашния закон плаща 8%, т. е. 8.160 лв. данък, а данъкоплатец с доход 2 miliona лева плаща при същия процент 8% — 160.000 лв. Докато по разпореждането на новия закон един служащ, който има доход 120.000 лв., като се спадне необлагаемия минимум от 60.000 лв., ще плати по 7% само върху 60.000 лв., или общо ще заплати данък 4.200 лв., т. е. едно намаление от 3.960 лв. в сравнение с досегашното облагане, друг данъкоплатец, който упражнява търговия, да речем, ще плати върху 2 miliona лева по прогресивен процент, като се дойде с първите 100.000 лв. по 18% и се съвърши с последните 500.000 лв. по 74%, или общо взето за този свой доход ще плати вместо 160.000 лв., както това е било досега, 1.109.000 лв.

Основното данъчно плащане по този начин, което е падало досега върху гърба на трудещите се, се прехвърля върху доходите на заможните слоеве, освобождавайки слабите икономически слоеве за съществуване. Ето в това се и състои основният момент на новия закон — данъкът да бъде социално справедлив: който печели до определения минимум, той данък няма да плаща; който печела малко над този минимум, той прогресивно по-малко ще плаща, а който печели много, той прогресивно по-много ще плаща.

В чл. 6 от законопроекта се говори за необлагаемите лица и доходи. Особено важно е разпореждането на п. 1 от този член. По силата на този пункт се премахва бегликът — този отдавна оставил полуфеодален данък, останал от турско време. Бегликът е един от най-несправедливите данъци. Той се въси от дребния добитък, овце и кози. Този данък не държи сметка за дохода, който дава облагаемия обект. Еднакво се плаща и за овцата, която е млечна, с хубава и достатъчна вълна и дава приплоди всяка година и за овази, която няма агне, няма мяко, а и вълната й е долпокачествена и малко. Съгласно с чл. 6 всеки земеделски стопанин, който стопанисва до 30 декара ниви и естествени ливади, 2 декара изкуствени ливади, 2 декара интензивни и трайни култури — лозя, овощни градини, тютюн и други — една крава, една биволица или един чифт впрегнат дойн добитък, 5 овци, 5 кози, 1 свиня, два пчелни кошери и домашни птици — такъв земеделски стопанин се освобождава от данъка, той декларация за своя доход не подава и данъчните списъци не се вписва. Той досега плащаше под формата на върхнини следните данъци: ж. п. данък, пътен данък, данък обществени бедствия, герб, налог и други. Всички тези данъци за тази категория земеделски стопани се отменят. Ето един нов момент на социална справедливост в разпореждането на законопроекта — социално слабите категории земеделски стопани няма да плачат данък.

Чл. 34 от законопроекта определя като необлагаем доход за сам данъкоплатец 36.000 лв., данъкоплатец с двуетлено семейство — 48.000 лв., данъкоплатец с тричленно семейство — 54.000 лв., данъкоплатец с четиричленно семейство — 60.000 лв. и данъкоплатец с петчленно семейство — 70.000 лв., а досега необлагаемият доход беше само 18.000 лв., и то без да се държи сметка за числеността на семейството на данъкоплатеца. Това е едно разпореждане, кето идва също така да облекчи в значителна степен трудещите се.

Съгласно п. 3 от чл. 34 на Законопроекта при определяне на данъка на държавните, държавно-автономните, общинските и кооперативните предприятия се приспадат като необлагаеми 25% от частния доход. Следователно, в този пункт законопроектът, предвидвайки шоц данъчните плащания за се понесат от крупните частно-експлоататорски слоеве, насърчава същевременно новите обществени форми на народното стопанство и преди всичко държавните, общинските и кооперативните предприятия. Законопроектът тук на дело осъществява важни програмни точки от платформата на Отечествения фронт за засилване и насърчаване на държавния и обществено-кооперативния сектор на нашия стопански живот.

Г-да народни представители и народни представителки! Законопроектът ни предлага пет таблици, които съществяват прогресивно-подоходното облагане за различните професии и доходи. Полнобно има да се спогоди на тези таблици, които се отнасят до същността на законопроекта, но необходимо е да се отбележат два момента в тая връзка. Тук принципът на прогресивността не се осъществява по един прост начин, по един обикновен и механически начин посредством една таблица за всички социални категории данъкоплатци, а напротив, този принцип е задълбочен до една съвършено справедлива пределност, защото посредством различните таблици е възможно да се групират доходите и по своя профил, а не само по своя обем. По такъв начин доходите, получени от трудещите се, от труда на работници, селяни, служащи,

* За текста на законопроекта виж първото четене по горе.

занаятчи, се облагат с един по-нисък данъчен процент, докато същите доходи, получени от свободни професии, от търговия, индустрия, наем и капитал, се подвеждат към един по-висок данъчен процент.

Позволете да поясня мисълта си с такъв пример: един доход от 50.000 лв. ще се обложи с 8%, ако е доход на земеделски стопани и ако е доход, добит от имот, след като се приспадне необлагаемият такъз, за който вече говорих, същият доход ще се обложи с 12%, ако е такъз на занаятчийски труд, с 15% — ако е такъз на свободна професия: лекар, адвокат, инженер и пр. Той ще се обложи с 18%, ако е такъз от търговия, индустрия, наем или капитал, и с 20%, ако е такъз, придобит от дружество. Ето как закона съществува не просто, обикновено и механически прогресивно-подходният принцип, а съобразно с обстоятелствата. Трудещите се, които изкарват своя доход с двете си ръце, при най-тежки условия, какъвто е трудът на работника, селянина, занаятчията, за един определен доход ще платят по-малко, отколкото онзи, който има същия доход, но съществен с помощта на неговия капитал, фирма и други преимущества.

Така предложените таблици имат още една съществена особеност, която вдва още повече да засили момента на социалната справедливост. Тази особеност се състои в това, че горните стъпала, върховете на таблиците, и то предимно на високите таблици, главно четвъртата и петата, които имат пред вид доходите от търговия, наем и капитал, ще понасят основната данъчна тежест. Така например в таблицата за доходи от търговия, индустрия и пр. първите 100.000 лв. са обложени само с 15%, вторите 100.000 лв. са обложени с 18%, третите 100.000 лв. — с 23%, четвъртите — с 28%, петите — с 34%, шестите — с 40%, следващите 200.000 лв. — с 46%, следващите 200.000 лв. — с 52%, следващите 500.000 лв. — с 60% и от един милион и половина нагоре — с 68%. Тази прогресия в следващата пета таблица, която съществува облагането на доходи на дружества и пр., се още повече засилва и достига 74%.

Г-да народни представители и представителки! Законопроектът разрешава с успех в една друга не по-малко важна задача — възлагане на единство, яснота и опростяване в системата от най-разнообразни закони по преките държавни данъци у нас. Както казах в началото, сегашната система на преките данъци представлява един сложен, остатъл и изкуствено сложен финансов организъм от закони, изменения и допълнения в постановленията и разпореджанията на закони, в които мъчно може да се ориентира и най-добрият данъчен орган. Да не говорим за основния данъчен кадър на Финансовото министерство, който по места прилага тази сложна система с извънредно големи затруднения, опущения и недостатъци. А другата страна — данъкоплатецът, е в още по-голямо неведение по законите на прякото облагане, тяхното действие и спазване сроковете.

Законопроектът разрешава и този въпрос. Ще имаме западен, с този законопроект, един закон за общия доход, допълнен от закона за данъка върху оборота. По този начин ще се улесни и държавната данъчна администрация, и самите данъкоплатци. Ще могат също така да се обхватят по-цялостно доходите на подлежащите на облагане.

Този законопроект отменя следните закони по преките данъци със съответните техни многобройни изменения и допълнения в продължение на дълги години: 1) наредбата-закон за данъка върху приходите, който се разделя на два: данък-занятие и допълнителен данък върху общия доход, данък-занятие пък от своя страна се разделя на данък върху оборота и патентен данък; 2) по-земления данък; 3) беглик; 4) закона за данъка върху военновременният печалби; 5) закона за данъка върху военновременни комисиони за военни доставки. Тези последните два данъка се отменяват и във връзка с това, че се преминава от военновременна обстановка в мирновременна такава.

Настоящият законопроект също така отмява и следните закони за връхнини данъци: 1) връхнини по закона за изменение на закона за преките данъци; 2) връхнини по закона за опростовърояване на прекия данък — тук са ж. п. данък, пътен данък, обществени бедствия, вместо 2% гербов налог; 3) връхнини върху данъка за многодетните; 4) връхнина за читалищата; 5) връхнина за противопожарно дело; 6) връхнина за обществени бедствия.

Законопроектът предвижда в чл. 14 едно друго предимство, специално за доходите на земеделските стопани. Тяхните данъци се определят ежегодно от една нарочна околовиска комисия, в която, наред с държавните органи, самите земеделски стопани ще участват със свои представители, изключени от околовиските земеделски професионални сдружения. Освен това решението на тези комисии подлежат на изменение и одобрение от една контролна комисия, в която околовиските земеделски професионални сдружения изпращат по трима свои представители земеделски стопани.

Законопроектът също така предвижда, чрез клетвени декларации, издирване ефикасно доходите, придобити по черни пътища. Също така той поставя въвеждането на опростени книжа за свободните професии, при което ще може по-ефикасно да се установява тяхният доход.

Накрая трябва да отбележа, че този законопроект е един от най-крупните законодателни актове на народната власт в изпълнение програмата на Отечествения фронт. Законопроектът по същество не е само просто фискален. Той преди всичко е един оръжение за провеждане и съществяване на новата стопанска политика на Отечествения фронт и неговото правителство. Той, например, между многощо цели, преследва и тази: освобождавайки от данък лихвите на влоговете в банките и Пощенската каса, насърчава спестяването и вложението и обезпечава в известна степен по този начин един по-нисък сконто процент на нашата Народна банка,

толкова необходими елементи за заздравяване и стабилизиране на нашата национална монета и за още по-широко разгръщане на нашето парично търговско и индустритално стопанство.

Този законопроект е едно финансово средство, с помощта на което ще се пресекат алчните аспекти и методи на деятельности на едрокапиталистическите и експлоататорски елементи в нашата страна и същевременно ще се действува за тласкане на държавно-обществените и кооперативни стопански предприятия напред за осигуряване по този начин възможността на трудещите се, на слабите икономически слоеве, да бъдат облекчени и получат по-големи доходи за своя труд.

Този закон, който нашият народ от цялата страна така много очаква и при изработването на който правителството и отечествено-фронтовските стопански деятели обърнаха изключително голямо внимание, надхвърля рамките на обикновен фискален закон. Той се превръща в един голям политически, социален, икономически фактор за пребразуяване и преустройване на нашия стопански живот, посочен от Отечествения фронт и неговия основател и въдъхновител др. Георги Димитров, за измъкване на трудещите се разбогатици, селяни занаятчи от тежкото наследство на фашизма и монархията, за едно щастливо, благодеенствувашо и културно бъдеще.

Парламентарната група на Работническата партия (комунисти), която е дала своеето ценно съдействие при изработка на настоящия законопроект, ще го гласува с задоволство, като настоява, колкото е възможно по-скоро да мине и на второ четене и да стane закон. (Ръкоплескане)

Председателствующа Георги Трайков: Има думата народният представител г-н д-р Пенчо Костурков.

Д-р Пенчо Костурков (р): (От трибуната) Г-да народни представители! Внесеният от г-на министър на финансите законопроект за данък върху общия доход представлява един основно нововъведение в нашия данъчно законодателство. С този законопроект се прокарва началото на прогресивното облагане. Прогресивно-подходният данък е бил в продължение на десетки години още преди световната война лозунг на демократическите политически течения в цяла Европа. Той е бил програмно начало на демократическите и социалистическите партии още от средата на миналото столетие, и около неговото прокарване са се водили много политически борби. Прогресивно-подходното облагане намери приложение в една или друга форма в фискалното законодателство на Англия, Франция, Швейцария и други страни, но надали има държава, в която цялостното приложение на този принцип на прогресивно облагане чрез така наречен един единствен пряк данък да е намерило място, колкото и желателно да е това.

За въвеждане на прогресивно-подходния данък се е борила от основаването си и Радикалната партия. Тя подкрепи проекта за данъка върху общия доход на базата на прогресията, който бе прокаран през 1920 г. от правителството на Александър Стамболовски, който проект радикалната парламентарна група тогава съчиташе дори за закъсняла реформа в данъчната област. Този закон обаче не можа да добие пълно приложение поради настъпилите събития — преврата на 9 юни 1923 г., когато той бе провален от реакционните сили, които взеха върху по онова време в управление нисто на страната.

Г-да народни представители! Началото на прогресивното облагане бе прокарано и по-късно в някой данъчни закони. Тази първа виждаме проведено в закона за данъка върху приходите от 1936 г., който закон е претърпял редица изменения и подобрения оттогава. Според този закон приходите на разните категории данъкоплатци, като свободни професии, занаятчи, търговци и кооперативни сдружения, подлежат на прогресивно облагане, а по-големите търговски предприятия и индустрини властат данък върху оборота, при който, както знаете, имаме процентно облагане. Принципът на прогресията е намерили известно приложение и при облагане с допълнителен данък върху общия доход. Това са обаче частични опити да се отговори на нуждата от по-голяма справедливост при събиране на данъците.

Предлаганият законопроект за данък върху общия доход възприема принципа на прогресивното облагане и го разширява в една система с цел да обхване всички доходи и имотни състояния и да засили прогресията за големите доходи. Разглежданият проект е безспорно един демократичен закон, чрез който се съществува справедливост при разпределението на данъчните тежести и жертви във данъкоплатците, защото големите доходи и имотни състояния ще платят най-високи данъци, средните и дребни състояния ще бъдат обложени по-леко, а минималните доходи са освободени от данък чрез въвеждането на така наречения принцип на свободен минимум или екзистенц-минимум. Така доходите от 36.000 до 70.000 лв. годишно за физически лица, според броя на членовете на семействата, се освобождават от данък, както и земеделските стопани с земя до 30 декара и дребно скотовъдство. Този принцип на социална справедливост е проведен по-нататък и за чиновниците, работниците и пенсионерите, които също не подлежат на облагане.

Разглежданият законопроект има и други преимущества от по-политически, социален и фискален характер, които са също от значение за политиката на една модерна и демократична държава, каквато е днешна България ръководена от Отечествения фронт. С въвеждане на данъка върху общия доход се премахват редица отедини закони за пряко облагане, като данъкът върху приходите, данъкът върху беглик, по-земленият данък и други, с което ще се внесе, безспорно, по-голяма яснота, прогледност и единство в данъчната ни система. Днес малцината данъкоплатни знаят на какви данъци подлежат, как се изчисляват данъчните им и кога трябва да ги заплащат, поради което малко с числото на тези данъкон-

плати в градовете и селата, данъчната партида на които е чиста, въпреки добрата воля да бъдат изправни към държавата. Тези дефекти на досегашната данъчна система са често изтъквани, но малко е направено за отстраняването им.

Социално справедливо облагане, което е основата на законо-проекта за данъка върху общия доход, ще окаже благотворно морално влияние върху масите от данъкоплатците. Той ще накара всички да участвуват в посрещане разходите на държавата съобразно приходите му и материалните му възможности. Чрез правилно издиране на доходите ще се пресече и възможността на известни категории от данъкоплатци да прехвърлят данъчното бреме върху други категории от граждани, най-често досега върху потребителяте. А всичко това ще допринесе за развиващо съзнанието за данъчното задължение на всички граждани от град и село към държавата.

Г-да народни представители! Както отбелзаха в своята реч вчера Г-и министърът на финансите, приложението на този закон ще срещне известни трудности. Касае се преди всичко да се проведе тази радикална данъчна реформа правилно, своевременно и цялостно. В това отношение ролята на данъчните органи е от голямо значение. Те ще трябва да издирият доходите, да ги определят върху една реална основа и да ги съберат. В това отношение производството по спределяне на данъка, по изчислението му, по ревизията и контрола, предвидени в закона, съставляват условия за подобрене на досегашната данъчна система и от техническа страна. За по-успешното приложение на закона, който влизва в сила от 1 януари 1947 г., ще трябва още отсега да се побърза с подготовките работи.

Г-да народни представители! Заедно с преобразованията, които правителството на Отечествения фронт извърши в стопанския, държавния, социалния и културния сектори на нашия живот от две години насам, разглежданият законопроект е една важна реформа в областта на данъчното законодателство, която ще има големи последици за държавните ни финанси. Нека се надяваме, че данъкът върху общия доход, приложен в бъдеще при по-добри стопански години, при склучен мир и при по-голям стопански подем, ще донесе добри резултати за държавните ни финанси и за напредъка на републиканска България.

От името на парламентарната група на Радикалната партия заявявам, че ще гласуваме за внесения законопроект за данък върху общия доход.

Председателствуващ Георги Трайков: Има думата народният представител Г-и Иван Харизанов.

Иван Харизанов (зв): (От трибуната) Г-да народни представители! Въпросът за прогресивното облагане отдавна е бил предмет на оживени разисквания в нашия печат. Прогресивната мисъл у нас, в България, изцяло се е изказвала за него. Нещо повече: би трябвало да се подчертава, че прогресивните течения у нас, тъй наречените леви течения, го поеха като свое политическо знаме и с основание може да се каже, че то е искане и на широките народни маси от нашия народ. И в туй отношение чест е на правителството на Отечествения фронт, че то взема инициативата да го реализира на дело.

Прочее, за какво в същност се касае? Касае се, данъчната система да бъде социално по-справедлива, да не се гони изключително консуматорът, както е било досега — както се знае, косвените данъци надхвърлят 60% от приходния бюджет на държавата — да се обложи прогресивно доходът, който значи, данъчното бреме да легне върху тези, които имат иконо следователно могат да плащат. Няма съмнение при това положение, че принципът е ясен, за всички е убедително, че това е право и никой не би могъл да възразява нищо против него, и особено сега, когато политическата олигархия на паразитните пластове в нашия живот е сменена властта на Отечествения фронт, която власт в същност е в ръцете на народа.

Един факт е налице и той трябва открито да се подчертава, той ѝ обяснява изцяло смисъла и значението на тая реформа. Либерализът, който отличаваше със своето социално безстрастие, отдавна се сменя с интервенцията в социалния и стопанския живот. Няма съмнение, тази интервенция трябва да бъде социално справедлива, да подкрепи белните и средни съществувания. А това може да се постигне със смяната на тази данъчна система, която досега отразяваше либералното безстрастие на държавата към стопанските съсловия, като се отрази тази грижа, която новата власт има към белните съществувания. Всичко това е вярно.

Въпросът обаче е другаде. Той е в затрудненията, които се явяват в изграждането на самата система при условията, в които живеем. Не бива да се забравя, че в индустриския страни, като Англия, Германия и други, прогресивно-подходното облагане би било по-леко изпълнимо поради това, че там има по-ярко очертана квалификация на социалния живот; поради това, че там има по-исок доход на отделните стопанства и следователно много по-голяма част много по-голямо количество от тях биха попаднали под предвидения екзистенц-минимум по закона. В страна обаче като нашата, твърде много изостанала в индустриския си развитие, предимно земеделска страна по своя стопански характер; страна с крайно бедно и дребно стопанство, един подобен данък видимо не би дал този фискален резултат, който мнозина може би наинно очакват. И естествено е, че при такава социална структура, едно полубно данъчно облагане би срещало редица затруднения, които, няма съмнение, трябва да се преодолеят. И може би тези затруднения биха причина, редица дори отечественофронтовски финансови министри да не се решат да прибегнат до тази реформа. И за честта на съграждания наш министър на финансите трябва да заяви, че той първи пос тази отговорност, с пълното съзнание, че с това отговаря на общото желание на политическата комбинации, която днес управлява.

Въпросът е там: справил ли се е той с всички трудности, които тази система носи със себе си? Един основен и преди всичко политически въпрос се поставя на нашето внимание. Селският масив от нашето население се включва със закона в новата данъчна система, в новото данъчно облагане. Досега, както ви е известно, по много причини, нашето село не е изключено от тази данъчна пресия. Селищните плащаха главно поземлен данък и беглик. Своята тегоба селото изпълняваше по друга линия — по линията на крайно низките цени за неговите произведения, по линията на един стражен закон, който владее при капиталистическото стопанство в областта на земеделието и който е известен в науката като закон за недояждане на земеделското население. Земеделското население, за да удовлетвори своите нужди, е принудено да продава това, което би следвало да консумира, да се лишава от наследството, за да може да се снабди с парични средства, с които да посрещне нуждите си. По тази линия то изпълняваше своята тегоба към съвременната данъчна система. Сега обаче ние му даваме нещо друго — прашаме му данъчната администрация. Видимо тук се налага една огромна разяснителна работа. Трябва да бъдем особено внимателни, когато пристъпваме към този нов обект на данъчното облагане.

Законопроектът следователно по начало е приемлив, по принцип трябва да бъде гласуван. Той трябва да бъде обявен като наш, но ще са нужни някои оточнения, които, предполагам, в комисията ще има да се направят. Касае се да се преумее и да се разбере, дали чрез чрезмерното увеличаване на данъкоплатците — стават близо милион — данъчната администрация ще може да се справи. Трябва да се провери и в комисията да се оточи, дали индивидуалната оценка за интензивните култури ще срещне някакви затруднения, които също така могат да бъдат непродолими. От закона личи и от поясненията, които даде министърът на финансите явствува, че по отношение на интензивните култури ние ще трябва да се облегнем на индивидуалната преценка — да се види, колко паден сорт от производството може да даде, индивидуално да генерираме. Това е огромна работа, това е едно бреме за администрацията и не знае, дали няма да се изпълзне справедливостта поради някои увлечения от самата администрация. И тук би трябвало да се види, дали не може да се намери друг обективен критерий, така както се намери при други разряди, където на докар се облага, за да може и данъчната администрация да бъде обективно по-справедлива, да не се подава на изкушение и увлечение и главно да бъде данъкът по-устойчив. Това също така трябва да бъде предмет на оценка в комисията.

Ще трябва да се предвиди, дали таблиците, които са предложени, не визират проценти, които са твърде високи, дали те няма да засегнат екзистенц-минимума на самото съществуване. Затуй защото ние имаме данни, които показват, че нашият екзистенци-минимум на съществуване е твърде много низък, особено що се касае до нашето село, и боим се, дали и той няма да бъде засегнат от това облагане, което се предвижда по закона.

Аз имам една таблица и бих бил в изкушение да изтъкна, какво е установено по тази материя, за да видите, че действително има големи рискове. По едно изчисление не само на нашата Върховна стопанска камара — то се покрива с изчислението на Асен Чакалов и Прокопи Кирацов, директор на статистиката — по отношение на селски доход, установява се един доход номинален и реален такъв, че пакиста има опасност да може да бъде засегнат той от някои отдельни облагания, които тук се предвиждат. Мисълта ми е, че би трябвало да се изтъкне един такъв критерий, да се види и преценки, дали облагането на селския доход няма да надхвърли този екзистенци-минимум за съществуване, който трябва да бъде свещена социална граница, която не бива да се преминава в никой случай. Това е също така въпрос на преценка в комисията.

Друго, което също така може да бъде предмет на разбирателство и разисквания в комисията, то е чл. б от законопроекта — кое не може да се облага. В този член се визират земеделски стопани, които имат даден предел на земя и дадено количество добитък. Но какво се получава от законопростата, тъй както ни се предлага? Че по-долу от 30 декара не се облагат, естествени ливади от 2 декара не се облагат, както и 2 декара интензивни и трайни култури, една крава, една биволица или един чифт впрегатен доен добитък, 5 овце, 5 кози и 1 свиня. Така както е казано в законопроекта, дава се един критерий твърде опасен. Всеки селски стопанин ще се постави пред въпроса, как да избегне включването му в облагателната таблица и ще се намери в изкушението да редуцира, да намали своя добитък, ако има две крави, да ги намали на една и да попадне в графата на необлагаемите.

Министър д-р Иван Стефанов: Г-н Харизанов! Селският стопани може да има и 5 крави, и пак да не бъде обложен; може да има и 100 декара земя, и пак да не бъде обложен. Този минимум от 30 декара, който се предвижда, има съвсем друго назначение — да освободи администрацията въобще да се занимава с тези стопани.

Иван Харизанов (зв): Аз разбирам мисълта, но тя трябва да бъде пояснена. Ние приказваме с г-ва министра. Аз смятам обаче, че може да се тълкува, така, както аз го тълкувам сега. Тъй както е даден текстът на законопроекта, дава един субективен критерий на облагаемо състояние. Казва се: който има една крава, не се облага, а който има две — облага се. Даже толкова неясно е казано, че не се разбира, дали само ако един елемент бъде нащърбен — да кажем, че има две свине — данъкоплатецът влизи в облагаемата маса или не. Тук трябва да се обясни. Аз знам, че мисълта на г-ва министъра на финансите не е за тая опасност. Но аз говоря за едно тълкуване, което трябва да избегнем. Мене ми се чини, че трябва да стане нещо в редакцията. Аз говоря за бележки и корективи, които могат да бъдат обект на нашите разисквания в комисията. Няма съмнение, че има и други елементи които играят роля за това

облагане. Един земеделски стопанин може да не попадне за облагане по тази таблица, но все пак за друга своя дейност да подлежи на облагане. И наистина много от нашите земеделски стопани, които по тая графа не попадат, ако имат други добавъчни занятия, които могат да бъдат предмет на облагане, ще бъдат включени; а това са занятия добавъчни, защото не стига, разнообразна е дейността и пр. Това разбираам и затова считам, че не съм в колизия с г-на министра, а че се касае за едно оточняване.

Аз бих могъл да кажа и някои други малки бележки, но считам, че те трябва да бъдат оточени и разяснени при разискванията в комисията. Не считам, че законопроектът е такъв, че трябва да ни смущава или че трябва да бъде отречен. Аз казах: поради голямия принцип, законопроектът трябва да бъде одобрен. Той е изграден на един начала, които говорят за едно голямо усилие да се вникне в същността на системата. И в това отношение трябва да призаем добrite усилия на сегашния министър, за да ни даде една схема приемлива. От другите изказвания аз виждам, че нещо особено не се възразява, нито пък в печата се отбележва никаква особена критика. Принципът е много справедлив, неотразимо справедлив и заради това възражения по него не биха могли да се направят. Въпръсът е за уясняване и оточняване.

Аз съм член на финансовата комисия и бих проявил добра воля, ѝ и самата моя работа ме задължава да проявя по-голямо внимание по тая материя. Там ще сторим това, което се налага.

А сега, тук пред вас, драги народни представители, искам да приключам със следната бележка: ние трябва със спокойна съвест да гласуваме за законопроекта, да го сметем, че е една реформа от голям стил, която е очаквана от всички много. Ние имаме признания на професори, които са я проповядвали, ѝ са се бояли да я приложат, затуй защото са чувствували никакви затруднения. Наистина, трябва едно прозрение, трябва да видим, за да се даде една схема, която ща бъде одобрена. Ние трябва да благодарим на министра на финансите, че той има политическия кураж да я поднесе. Ние трябва да проявим само старанието да я направим още по-добра.

Заявявам, че нашата парламентарна група, одобрявайки законопроекта, ѝ гласува за него, като искаме да отиде в комисията, където да получи своята окончателна редакция и след това да се поднесе на вашето одобрение. (Ръкоплескане)

Председателствуващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Йордан Бодуров.

Йордан Бодуров (с): (От трибуната) Г-да народни представители и г-жи народни представителки! Законопроектът, който нашият министър на финансите ни предлага, е един законопроект, който заслужава вниманието на всички ни, защото отговаря на едно от съществените наши поети задължения към трудовия народ, от който че искахме доверието му, за да бъдем избрани като народни представители. Ние заявихме между другото пред този народ, че имаме за задача да преустроим нашата данъчна система, като преиницираме към прогресивно-подходния данък. И ето сега, когато нашият Народно събрание изживявя, така да се каже, последните си дни, ѝ изпълняваме нашето обещание към народа. С това ѝ можем да бъдем доволни, защото действително изпълнихме нашия ѝлъг.

Г-да народни представители! Нямам никакво съмнение, че сега, след войната, нашата страна се намира в затруднение, защото ѝ още нямаме нормализиране и то на производството, кито на стопански живот. Поради липсата на суверни материали, поради липсата въобще на инвентар, нашето стопанство не може да дава такъв национален доход, какъвто би трябвало. А щом като това е така, разбрано е, че мъчно можем при един намален национален доход да търсим един облог, да търсим данъци, чрез които да можем да отговорим на нуждите на държавата и на живота. А нямам никакво съмнение, че тези нужди са порастнали и че те растат всекидневно, че с наше разбиране, като отечественофронтовци, ѝ имаме голямото съзнание да усъвършенствуваме нашия живот, да напоим действително удоволствие живота на трудещите се маси, като посрещнем с обши усилия и с общите средства на държавата нуждите, които викат, крещят всекидневно за удовлетворение.

Нашият държавен живот всекидневно поема нови и нови задачи. Вие виждате как в нашата програма на Отечествения фронт се нареждат тези задачи. Като започнем от употребата на майката и до гроба ние се грижим за човека, кито се ражда в нашата земя. На нас тежи задължението за неговото здраве, на нас тежи задължението за неговото възпитание, на нас тежи задължението за подсигуряване всекидневна работа за новия гражданин на България. Това са задачи, с две думи казано, не леки за осъществяване; тези задачи са огромни, те са мъчни. Въпреки това ѝ не можем да заблъскаме от задължението си да ги удовлеѓваме; защото ѝ можем да върнем колелото на живота назад, ѝ не можем да се върнем там, гдето сме били някога, а ѝ вървим напред и все напред; защото ѝ ще трябва действително да дадем новия живот в тая страна за новите и за днешните граждани на нашата страна. А туй значи да отговорим на всички нужди на живота, и то при едно положение, както казах, на страната много особено; нямам още нормални стопански възможности със света, нямам още един възстановен стопански живот, нямам възможност всичко това да направиш при нова разорение, при което ѝ поехме властта, при всичко това, което е станало в нашата земя, ограбена от немците, ѝ грабнала от бившите управници и при това разстроено изцяло наше стопанство. Възстановяването на тоя живот изисква усилията не само наши, а може би и на тези, които илат подир нас. Всичко това ѝ отива мястка за целия български народ, ѝ ще бъде мъка и за същите нас, отечественофронтовците. Но ѝ стоят като войници на своя пост, за да отговорим именно на тези големи нужди. А за да можем да отговорим правилно на тези нужди, ѝ трябва да разполагаме със средства.

Аз казах, нуждите растат и ѝ растат, а същевременно ѝ трябва да растат и средствата, с които трябва да посрещнем тези нужди. Например, как ѝ посрещнем нуждата от образование, ако не разполагаме с гимназиите, с основните училища, с университетите, с всички тези сгради, в които трябва да раздаваме това образование, с всички ония пособия, учителски персонал и подгответни хора в тая насока, с даване възможност за децата в техните първи години да получат действително бесплатное образование? Ето една задача колосална. Можем ли да абдикираме и да се откажем да поксрещнем тези нужди на живота, които днес са сложни, и да кажем: не ни трябват пари? Парите трябват и ѝ трябват, и всекидневно ѝ трябват, и нашето изкуство ѝ ще бъде да ги намерим и да ги намерим по един начин справедлив, по един начин, който няма да пресуши приходоизточниците, откъдето те могат да се намерят, но ѝ ги подисли. Същевременно, по този начин ѝ ще можем да турим в ход целия наш живот към прогрес и към култура. И тук е нашето майсторство. Ако можем на всичко това да отговорим, ѝ стоим действително на позицията на културата и напредък на времето, бих казал аз. Светът наистина е в едно преустройство, и ние преустроиваме нашата България, за да вървим в крак с прогресивния свят. И, както казах, за туй на нас ѝ трябват средства. С този закон ѝ ще целим точно това — да намерим тези средства.

Г-да народни представители и представителки! Нашата данъчна система, тъй както тя е била до днес, имаше своята главна опора върху косвените данъци — оттам нашето довчерашно управление търсещо средства за посрещане на нуждите на нашия бюджет. И сега, откакто ѝ сме поели властта, не можем да кажем, че сме ликвидирали с косвените данъци, че сме дали място на преките данъци или сме намерили една данъчна система, която ѝ бъде много справедлива. Ние трябва да конститураме самата действителност такава, каквато е. А истината е, както ни каза и нашият министър на финансите, че пие още сме там, където не трябва да бъдем: 60—65% от всичките постъпления по бюджета са от косвени данъци и едва 30—35% имаме от преки данъци, които не са, бих казал аз, най-идеалият приходоизточник за нашата държава, за реализирането на нашия бюджет, но ѝ и това нямаме.

Както виждате, данъчната система е такава, че центърът на облагането лежи върху косвените данъци, което облагане безспорно е едно от най-несправедливите, защото търси данъка на глава или на калпак, без да има пред вид податната сила на отделния дълъгоплатец. Ето това е фактическото положение, което ѝ имаме сега.

И с тази реформа, която сега се провежда от нашия министър на финансите, който имаше кураж да я направи при всичките тези мъчниотии, които изънканаха тук днес в нашия живот, се прави една стъпка към преминаване към нещо по-съвършено, нещо по-справедливо. Тази негова инициатива, този закон ѝ трябва да го поздравим като една крачка напред към по-голяма справедливост и към намиране на достатъчно средства, за да можем да посрещнем нуждите на живота, да отговорим на тези нужди.

Г-да народни представители и представителки! Нашата мечта не е този закон за прогресивно-подходния данък, който ни се предлага. Нашата мечта за прогресивно-подходния данък е да се създаде един единствен прогресивно-подходен данък. Този законопроект, който ѝ ще гласуваме, не ни дава този един единствен прогресивно-подходен данък, но той все пак е една стъпка напред, както казах, при тези мъчниотии, при които се намираме. Както виждате, той ликвидира с четири данъци, които днес съществуват и които се събират поотделно от нашите данъчни платци. Те са избросни в самия законопроект и в мотивите към него и вие ги чухте. С тези данъци ѝ вече ликвидираме, когато гласуваме този законопроект за данъка върху общия доход, който нашият министър ни предлага. По този начин ѝ вървим напред към прогресивно-подходен данък.

Би било желателно, г-да народни представители, да стигнем някога в нашата държава дотам, што данъците да бъдат едни допълнителен източник за осъществяването на нашите бюджети, и да намерим средства от частно-стопански приходоизточници, които държавата би могла да създаде, откъдето да текат достатъчно приходи за посрещане на всички нужди на нашата държава. И само като допълнение на тези приходи да дойде прогресивно-подходният данък като един коректив. Ето това би било желателно, към него сме се стремили, за него сме се борили, за него се борим и днес сме, социалдемократите, и се наляваме, че в крак с живота рано или късно ѝ ще постигнем. В случая казах, този законопроект, който ни се предлага, е действително една стъпка напред от нова, което е било, към нова, което трябва да бъде.

Г-да народни представители! Тази стъпка, както казах и министърът на финансите, е една стъпка доста рискувала, не защото тя е събркана — тя почива, както се изразиха тук всички преждевременно говоривши, върху една принцип на справедливост, който лежи в основата на новото данъчно облагане — но защото среща една мъчниотия — улавяното на дохода, върху който ѝ трябва да се сложи облогът. Въпреки усилията на министър на финансите да намери начина, за да можем, тъй да се каже, да фотографираме този индивидуален доход във всички един от българските граждани, за да можем да бъркнем и справедливо да вземем отнова, което трябва да се вземе, и се една мъчниотия, защото нямаме още една опитност и един апарат достатъчно пригоден, за да може да се свърши тази работа. И тук е нашата слабост или нашата мъчниотия при първичното прилагане на този закон. Но това ѝ трябва да ни смущава. Ние ѝ ще научим да фотографираме този индивидуален доход във всички стопанства и ние можем да го намесим там, където ѝ ще го върсим.

Вие виждате, че в законопроекта, който ни се предлага, една голяма част от българските граждани са освободени от данък. Тук най-напред са засегнати една голяма част от земеделските

стопани, както се каза и както е предвидено в самия законопроект, които разполагат с малко земя — 30 декара, и с един слаб инвентар, малко добитък и т. н., чрез който те извършват своята стопанска работа. Всичко това се освобождава изобщо от облагане по този законопроект и е освободено от вниманието на данъчната власт да ходи да търси, да фотографира и да се занимава с него. Тук попадат също чиновниците и пенсионерите. Това е един голям брой от българските граждани, които ние освобождаваме от това данъчно бреме.

В този законопроект се предвижда също освобождаването и на други доходи, както те са изразени в него. Аз смятам, че в никаки насоки в този законопроект ние сме потърсили, тъй да се каже, повече, отколкото трябва. Касае се, например, въпросът за нашите хора на изкуството, на интелектуалния труд, които представляват една рядкост в нашата общественост. Те не са много, г-да народни представители. И там било разумно ние да бъдем пошиди и да дадем възможност на онова, което носи дарование в себе си, което носи нещо, да се проявя, като го освободим от едно данъчно бреме. В законопроекта е предвидено известно освобождаване, но аз бих бил сторонник на едно по-чувствително освобождаване за една такава категория.

Г-да народни представители! Хората, които засяга този законопроект, са хора, които действително имат един доход сравнително по-голям и от които може да се вземе, без да бъде пресушен източникът, от който те черпят своите доходи. Тази е мисълта на законодателя.

За апарат, който е създаден, за да може да бълнат фотографирани тези доходи, ние виждаме, че има два пъти. Единият път е на декларацията. Търси се от всеки един да декларира онова, което той получава като доход, за да може то да бъде обхванато и турено под режима на закона за облагане. Вторият път е проучването, което извършва данъчната власт чрез своите органи, през своите агенти, лапъчни чиновници и пр., за да може тук и там да индивидуализира отделния доход на всеки. Ето по тези два пъти върви данъчната власт, а също и по един трети път — задължителното водене на търговски книжи, а пакъде само на наричници, както е за свободните професии. По тези пътища се цели да може да се фотографира, да се обхване в истицата му големина индивидуалният доход, който ще бъде облаган.

По тия пътища ние наистина ще получим резултати. На първо време те може да не бъдат задоволителни, но ние ще усъвършенствуваме начини на обхващане на тия доходи и ще получим в края на кралицата истиински размер. Когато успеем да сторим това, няма да има опасност от опасна стъпка, когато преминаваме от единия към другия и няма да има възможност за несправедливо облагане.

Г-да народни представители! Начинът на облагане, тъй както е предвиден в законопроекта, е действително справедлив, защото най-първен тук се предвижда освобождаване, за всеки един данъкоплатец, на една част от неговия доход, съставляваща средствата, необходими за неговото съществуване — тъй наречените екзистенц-минимум. Този екзистенц-минимум бихме желали да бъде в един размер достатъчен, за да можем действително да дадем възможност на всеки български граждани да живее човешки. Вие виждате, в какви рамки е предвиден този екзистенц-минимум. Варира се от сумата 36.000 до сумата 70.000, в зависимост от броя на членовете на семейството. Взети тия две цифри, при днешното положение на живота, което имаме, са недостатъчни, но във всеки случай това е един принцип, едно начало, което може да послужи като изходна точка за догонване на една по-голяма справедливост. Ако днес сме в туй затруднение и все пак можем да дадем това, утре, когато няма да бъдем в такова затруднение, когато ще се нормализира животът и ще имаме по-голям национален доход, като същевременно, разбира се, се повдигне и индивидуалният доход на всяко индивидуално стопанство, на всяка стопанска единица — тогава нашата възможност да дадем един по-голям екзистенц-минимум ще бъде съществена, и ние ще го дадем.

Справедливостта на законопроекта също е и в системата, която той възприема за облагане прогресивно-подоходно. Нашият министър на финансите ни обясни, в какво се състои прогресивността, както той я нарече — етажна. Аз смятам, че действително тя е по-справедлива система за прогресивно-подоходния данък. В закона са дадени 5 таблици, които обхващат 5 различни категории доходи, в които има една градация на облагането, сложена също върху принципа на справедливостта. Първата таблица се отнася до ония, които получават своя доход от лично, индивидуално приложен тежен труд. Те са ония, които разчитат единствено на своите две ръце или на своя ум, които разчитат на своя труд. И вие виждате, че скалата на облагането в тая таблица варира от 7 до 50%, в зависимост от размера на дохода.

Във втората таблица е предвиден данъкът за земеделските стопани. Там градацията е вече в по-голям размер. Там вече имаме една по-голяма сигурност. Там не се разчита вече само на двесте ръце, не се разчита само на един труд, но се разчита и на инвентар, съоръжения и капитал, които са едно от средствата, за да бъде реализиран доход. Във втората таблица скалата върви с по-големи скокове и облагането от 8 до 60%.

В третата таблица са свободните професии и занятия. Градациите е от 12 до 64%.

В четвъртата таблица са ония съсловия, на които личният труд стои на заден план и при които за дохода по-голямо значение има наличният капитал, наличните съоръжения. Касае се за индустрията. В тая таблица облогът върви от 15 до 68%.

Последната, пета, таблица е съставена по същия принцип, и облагането е от 18 до 74%.

Не може да не се признае, че принципът на справедливостта лежи в този законопроект. Не може да не се признае, че наистина

нашето правителство чрез нашия министър на финансите си е дало труда да постигне справедливост чрез този законопроект.

Г-да народни представители и представителки! В законопроекта е присведен и друг един принцип — закрила на доходите, получени от кооперативните сдружения. 25% от доходите на кооперациите остават свободни от облог. Това е един голям принцип, който отговаря на нашето разбиране като отечественофронтовци за финансова политика, която трябва да следва нашата държава. Ние сме покрчавали и подчертаваме, че нашата генерална линия за стопанска дейност си остава кооперативна, чрез кооперацията. Ние не сме били и не сме против частната инициатива, против частната собственост, но ние сме декларирали и декларираме, че ние признаваме тая собственост, която е плод на състиване и личен труд. Ние сме декларирали, че признаваме индивидуалните усилия, доколкото те са в хармония с интересите на общежитието и неговото благополучие. Когато те са в конфликт, тогава имаме интервенция на държавата по всички пътища, между другото и по пътя на облагане с данъци, за да можем да предизвикаме общежитието от заболяване, предизвикано от необузданите стремежи и инициативи, от егоизма на известни класи и съсловия, които увреждат общежитието.

Ето ние стоим на тази позиция и дебело подчертаваме, че закрилата, която ние даваме на кооператизма, чийто девиз, както знаете, е „Един за всички и всички за един“, е необходима. По тая линия ние предвиждаме освобождаването от облагане на 25% от доходите на кооперацията с пълното съзнание, че вършим нещо ползно за общежитието, за успеха на българския народ и на българската държава.

Г-да народни представители! Излишно е да влизаме в тънки детайли, в разбор на всички положения на законопроекта. Вие ги чухте от предговорищите и от вчерашната изчерпателна реч, която нашият министър на финансите произнесе тук. Вие имате гъзможност да ги прочуете в детайли. Онова, което трябва да констатираме в случая, е, че законопроектът отговаря на една нужда в нашия живот, че той е навременен, че той е даже застъпен, бих казал аз. Във всеки случай той иде да посрещне една нужда и затуй пис всички трябва единодушно да го поздравим.

В подробностите на текстовете на законопроекта може да се направят тук и там някои корекции, някои поправки, но в генералната линия ние нямаме какво да възразим. Тук между другото виждам да се създаде един институт — данъчни посредници. Мене ми се струва, че тия институт не е нищо друго, освен едно второ качество на апарат, който ще бъде създаден от хората на данъчната иерархия, на данъчната администрация, която вече е излязла вън от релсите, вън от работата; от хора, които са вече в пенсия, или хора уволнени поради някакви си передовности в службата. За тия хора в законопроекта е отдел VIII — данъчни посредници, които се предвиждат като посредници между данъкоплатците и данъчната власт, като хора, които ще обслужват българското гражданство при изготвяването на всички книжа, нужни за индивидуализирането на дохода и за запазването на сроковете, въобще в почищ на всички данъкоплатци, които ще имат досег с данъчната власт.

Мене ми се струва, че при наличността сега на едно съсловие, каквото представлява в България адвокатството и неговите помощници — просбописците — създаващо на втора категория адвокати е нещо, което нито е обществена нужда, нито е в хармония с другия закон, който не е отменен. В тая насока аз мисля, че ние трябва да изправим нещо, защото това не е крещяща нужда. Касае се за един малък брой хора, които не са достатъчно подготовени. А спазването на сроковете и начинът на изготвяне книжата изисква умение, полготвен човек, който да може да защити интересите на данъкоплатците. Често пъти една неумело извършена работа от някой, който се е нагърбил с нея, без да има нужна подготовка, може да сгрупа твърде скъпо на опези, на които се иска да се услуги.

Ето защо аз считам за излишни тези данъчни посредници, които, макар и да са работили известно време като данъчни чиновници, не могат да следят всички промени, които стават в закона на страната, и да се съобразяват с всичко, което трябва да имат пред очи, когато ще правят известни постъпки и действия. Но всичко това са подробности, които в комисията ще отнем и уредим.

Г-да народни представители! Аз приключвам, като заявявам от името на парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия, че ние по принцип ще гласуваме за законопроекта с най-голямо удоволствие, вървайки, че той действително ще бъде нова стъпка към създаване на една нова данъчна система, която ще донесе повече справедливост и повече радост за българския данъкоплатец. (Ръкоплескане)

Председателствуващ Георги Трайков: Няма записани други оратори. Които приемат на първо четене законопроекта за данъка върху общия доход моля, да вдигнат ръка. Министерство, Събралието приема.

Понеже отсъствуваат министърът на търговията и министърът на индустрията, моля, точки трета, четвъртa и пета от дневния ред да се отложат и да се пристъпи към разглеждане на точка шеста. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събралието приема.

Пристигваме към разглеждане на точка шеста от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за допълнение на чл. 3 от закона за самоиздръжката на държавните и държавно-автономните стопански предприятия.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта

Докладчик Любен Георгиев (р): (Чете заглавието на законопроекта)

Председателствующий Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Любен Георгиев (р): (Чете § 1)

Председателствующий Георги Трайков: Който приема § 1, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Любен Георгиев (р): (Чете § 2)

Председателствующий Георги Трайков: Който приема § 2, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Пристъпваме към пета точка от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за държавно търговско предприятие „Народен магазин“.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

**ЗАКОН
за държавно търговско предприятие „Народен магазин“.**
Председателствующий Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 1. Учредява се държавно търговско предприятие — „Народен магазин“ със седалище в София.

Предприятието провежда своята работа на началата на самовъздръжка и представлява отделна юридическа личност.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 1, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 2. Предприятието се занимава с търговия на „едро“, на „едро и дребно“ и на „дребно“ и внос и износ за своя и чужда сметка с всички видове индустритански, занаятчийски, земеделски, горски и колониални произведения, предназначени за широко употребление от населението.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 2, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 3. За осъществяването на своите задачи, предприятието може да открива във всички населени места в страната, где то се окаже нужда, магазини, складове и помощни производствени предприятия.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 3, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 4. Основният капитал на предприятието е 500.000.000 лв., който се внася наведнаж или на части от държавата. Средствата за този цел държавата получава безвъзмездно от Изравнителния фонд на цените.

При нужда основният капитал може да бъде увеличен с решение на Министерския съвет по доклад на министра на търговията и продоволствието и министра на финансите.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 4, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 5. Предприятието може да придобива недвижими имоти, нужни за неговата непосредствена работа. Тия недвижими имоти се придобиват и отчуждават само с решение на министра на търговията и продоволствието.

За своите задължения предприятието отговаря с всичките си имущества в размер на собствените си средства.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 5, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 6. Предприятието се управлява от дирекционен съвет, който се състои от един главен директор и двама директори. Главният директор се назначава с указ по постановление на Министерския съвет по представление на министра на търговията и продоволствието. А директорите се назначават с заповед на министра на търговията и продоволствието, по представление на главния директор. Главният директор назначава и уволнява всички други служители по щат, одобрен от министра на търговията и продоволствието.

Предприятието се представлява от главния директор, а се задължава с подписите на главния директор или упълномощено от него лице и на един от директорите или упълномощни техни заместници. За ръководене работата на отделните клонове, магазини, складове и помощни производствени предприятия, дирекционният съвет използва отдельни служители на предприятието.

* За текста на законопроекта, виж първото четене на стр. 1149.

Имената на лицата, които имат право да задължават предприятието, се обнародват в „Държавен вестник“.

Служителите на предприятието имат правата и задълженията на държавни служители.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 6, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 7. По предложение на дирекционния съвет и по доклад на министра на търговията и продоволствието, одобрен от Министерския съвет, чистата печалба на предприятието се разпределя както следва:

а) за резервен фонд;

б) за църковни и социални мероприятия и за подобрение бита на служащите и работниците при предприятието;

в) за разширение и подобрение на предприятието;

г) за възнаграждения на служащи и работници на предприятието, което се ureжда с правилника, съгласно чл. 10 от настоящия закон, и

д) за държавата.

Размерите на процентното разпределение на печалбата се одобряват от Министерския съвет.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 7, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 8. Предприятието работи под надзора на Министерството на търговията и продоволствието. Не са задължителни за него разпределите на закона за въгрещата и външна търговия, относно правото на търгуване.

Предприятието се ревизира най-малко веднаж в годината от органи на финансовата инспекция.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 8, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 9. За нуждите на предприятието министърът на търговията и продоволствието има право да наема принудително помещения (и не празни), за магазини, складове и работилници на предприятието и други цели. При липса на съгласие, относно размера на наема на тия помещения, същият се определя от съда.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 9, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Алекси Гогов (к): (Чете)

„Чл. 10. За приложението на настоящия закон ще се издаде специален правилник, утвърден от министра на търговията и продоволствието.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема чл. 10, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка десета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за конфискуване на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за конфискуване на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„чл. 1. В чл. 11, алинея първа, числото „5“ се заменя с числото „10“.

Към същия член се прибавя следната нова алинея трета:

„Собственик или негов представител, който с цел да затрудни или осуети приложението на настоящия закон по какъвто и да е начин, разстройва стопанството си или тоzia, за което се гржи, или отчуждава, укрива, разпiliaва или обременява с тежести имуществото на същото стопанство, се наказва със строг тъмничен затвор до 10 години и глоба до 1.000.000 лв.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема § 1, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„§ 2. Към чл. 12, след алинея втора, се прибавя следната нова алинея трета:

„Министърът на индустрията в съгласие с м-ра на финансите, може да назначи представители на държавата при предприятието на заподозрения. Всяка стопанска или управителна дейност, свързана с предприятието, се извършива само със съгласието или одобрението на представителя. Възнаграждението на представителя, което се определя от министра на индустрията, е за сметка на предприятието.

Алинея трета става алинея четвърта, като към нея след лумите „Общия съюз на популарните банки“ се прибавят думите „Общия“

съюз на българските земеделски кооперации", а след второто изречение се прибавя следното ново изречение: „Такива разрешения не са необходими за предприятията, при които е назначен представител на държавата.“

Председателствующий Георги Трайков: Който приема § 2, моля, да вдигне ръка. Министерство, Събрането приема.

Поради това, че по другите законопроекти, поставени на дневен ред, комисията не са готови, не можем да минем към разглеждането им. Затова моля Народното събрание да се съгласи да вдигнем заседанието за утре, 15 ч., при следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За допълнение на закона за признаване юридическа личност на комитетите на Отечествения фронт.
2. За държавния монопол на тютюна.
3. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1946 бюджетна година в размер на 200.000.000 лв.
4. За уреждане положението на бившите регенти на България.

Подпредседател: ГЕОРГИ ТРАЙКОВ

5. За даване еднократна помощ на служителите, временно наетите лица и на пенсионерите.

6. За изменение и допълнение на членове 68, алиня 2, 114, 118, 121, 167 и 170 от закона за народното просвещение.

7. За допълнение на закона за народното просвещение.

8. За предаване имуществата на бившите дружествена девическа професионални училища на държавата.

Второ четене на законопроектите:

9. За данъка върху общия доход.

10. За възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на ж. п. линии и гари, съоръжения и др.

11. За кипокултурата.

12. Одобрение решението на прошетарната комисия, протокол № 15.

Който приема прочетените дневен ред, моля да вдигне ръка. Министерство, Събрането приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 17 ч. 55 м.)

Секретари: { СТЕФАН СТЕФАНОВ
ЛЮБЕН ГЕОРГИЕВ

За началник на Стенографското отделение: ТОДОР АНГЕЛИЕВ